

Offentlig ettersyn: snøskuterløype i Virvassdalen

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for miljø, plan og ressurs		26.08.2021

Rådmannens innstilling

Med hjemmel i motorferdselloven og etter reglene for høring i plan- og bygningsloven § 11-14, legges forslag til endring av lokal forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter ut til offentlig ettersyn i seks uker fra annonsedato.

Vedlegg:

- 1 Konsekvensutredning rekreasjonsløype Virvassdalen
- 2 Forslag til forskrift om endring i forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter, Rana kommune
- 3 Forslag til lokal forskrift august 2021
- 4 virvassdal-snoskuterloype-samykke
- 5 Bekreftelse på at snøskuterløypa i Virvassdalen ikke er problematisk for dere
- 7 Høringsbrev - snøskuterløype Virvassdalen

Sammendrag

Motorferdselloven med forskrift gir kommunen anledning til å fastsette lokal forskrift for snøskuterløyper for kjøring på vinterføre. Vedtakskompetansen er lagt til kommunestyret eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer.

Kommunestyret fastsatte en slik forskrift for Rana den 20.03.2018:

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2018-03-20-410>

Den lokale forskriften ønskes nå endret på følgende punkter:

- Fastsettelse av løype 4 Andfjell – virvassdammen
- Fjerning av § 3b i sin helhet

Forslag til løype er sammenfallende med den isfiskeløypa som har vært i området siden 1978. Deler av denne gikk gjennom Virvassdalen naturreservat som ble opprettet i 2011. Per 23. juni 2021 angir bestemmelsen i fredningsforskriften § 6 punkt 7, at det er tillatt å kjøre snøskuter i den eksisterende skuterløypen langs anleggsveien i Virvassdalen. Dette unntaket fra det generelle motorferdselsforbudet gjelder bare når løypa er offisielt åpen. Det er likevel en rekke vilkår som må være oppfylte for at man skal kunne kjøre snøskuter i løypa. Disse er foreslått opprettholdt.

I tillegg er det foreslått ytterlige begrensninger når det gjelder fartsgrenser. I *forskrift om løyper for kjøring med snøskuter til Virvatnet og Fiskløsvatnet, Rana kommune, Nordland*, som ble opphevet 19. juni 2021, var det ingen reguleringer av fartsgrensene annet enn de nasjonale som er fastsatt av Statens vegvesen.

Det er nå foreslått at fartsgrensen på de delene av strekningen der det er trekk- og flyttlei for rein skal være 30 km/t. Det samme gjelder i starten av løypa der den ligger ganske nært noen bolighus og en hytte.

Løypeforslaget er utredet i samsvar med bestemmelsene i motorferdselsregelverket, og konsekvensutredningen legges sammen med forslaget til endringen i forskriften ut til offentlig høring.

Kommunen har gjort rede for hvordan hensynene vi plikter å ta er vurdert, herunder særskilt til reindrift, friluftsliv og naturmangfold. Dette går frem av konsekvensutredningen.

Saksopplysninger

Den konkrete endringen gjelder fastsettelse av løype 4 Andfjell – virvassdammen og fjerning av paragraf 3b i sin helhet.

Ny ordlyd i forskrift om kommunalt løypenett for snøskuter, Rana kommune, Nordland, § 3a ellefte til tjueandre ledd vil bli:

Løype 4: Andfjell - virvassdammen

Løypen følger anleggsveien fra parkeringsplassen ved Andfjellveien langs gammelveien til Andfjellet, øst for husene på Andfjell gård, inn på anleggsveien sør for gården og langs anleggsveien frem til parkeringsplassen ved virvassdammen.

Det er rasting forbudt langs hele løypen.

Hvis ikke annet er angitt, er fartstgrensene i løypen 70 km/t. For snøskuter med slede er den 60 km/t og hvis det sitter folk i sleden 40 km/t.

Der løypen går gjennom trekk- og flyttleier og nært forbi bolighus og hytter er fartstgrensene 30 km/t.

Følgende vilkår gjelder for kjøring i løypen:

- a) Det er tillatt å kjøre i løypen kun i forbindelse med isfiske og transportbehov i denne sammenhengen.*
- b) Fiskekort må kunne forevises for oppsyn.*
- c) Det er ikke tillatt å kjøre utenfor løypen.*
- d) Løypen er åpen annenhver uke mellom 1. januar og 1. mai. I denne sammenhengen er en uke tidsrommet mellom mandag kl. 00.00 og søndag kl. 24.00.*
- e) Løypen er stengt i påskeuken (f.o.m. skjærtorsdag t.o.m. 2. påskedag)*
- f) Det er ikke tillatt å parkere snøskutere i eller ved løypen i forbindelse med skiturer langs løypen.*

De prosessuelle kravene

De prosessuelle kravene i forvaltningsloven kapittel VII om forskrifter gjelder når kommunen skal utarbeide og vedta snøskuterløyper med bestemmelser. De grunnleggende kravene om utredning, varsling, uttalelse, formkrav og kunngjøring skal altså være oppfylte.

Snøskuterløyper innebærer en arealdisponering som berører potensielle interessekonflikter. På grunn av dette og for å sikre at berørte interesser i så stor grad som mulig kommer til orde og blir hørt, er det i tillegg prosessuelle regler som går lengre enn forvaltningslovens grunnleggende krav:

- Forslaget til snøskuterløyper (kart og forskrift) skal sendes på høring som beskrevet i [plan- og bygningsloven § 11-14](#).
- Kommunen skal kunngjøre vedtak etter reglene i plan- og bygningsloven [§ 12-12](#) fjerde og femte ledd

Kommunen skal gi bestemmelser om bruken av løypene

Kommunen skal gi bestemmelser om bruken av løypene som minimum omfatter regler om fartsgrenser og kjøretider. Vegtrafikkloven gjelder også for kjøring med snøskuter. Lavere fartsgrenser enn angitt i [«forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg ikke åpen for alminnelig ferdsel»](#) skal vurderes for hele eller deler av løypen av hensyn til sikkerhet, støypåvirkning osv.

Det skal også vurderes om det er tider på døgnet og/eller tider av året hvor det ikke skal være tillatt med kjøring (helge-/helligdager, hensyn til reindrift ol.).

Det er ikke tillatt med kjøring i løypene etter 5. mai. I områder som er sentrale for reindriften (kalving/flytting), skal løypene stenges etter 25. april. Statsforvalteren kan bestemme at løypene skal være stengt i andre tidsrom.

I merknader til forskriften, sies det følgende om rasting:

«Nødvendig stopp og rasting må skje så nære løypa som mulig. Av sikkerhetsmessige grunner kan det likevel være nødvendig å fravike løypa noe. Kommunene bør angi hvor langt ut av løypa det eventuelt er tillatt å kjøre, eventuelle områder der rasting ikke skal være tillatt mv. Terrenget vil ha betydning for hvor langt det er nødvendig å kjøre ut av løypa for å stoppe. Kommunen bør fastsette en øvre grense som ikke bør overskride 30 meter. Det er bare kjøring i rett linje ut fra løypa som kan aksepteres, kjøring langsetter løypa i en 30-metersavstand vil være ulovlig.»

Kart

Løypene skal fastsettes i et eget kart som viser hvor løypene går. Kartet inngår i kommunens vedtak om snøskuterløyper. Kartet er en del av forskriften. Det er juridisk bindende og utgjør sammen med bestemmelsene i forskriften de juridiske rammene for løypene.

Bakgrunnen for forslaget til løype

Muligheten til å opprette isfiskeløyper ble vedtatt opphevet i 2015 med ikrafttredelse 19. juni 2021. Grunnen til det, er at det ikke lenger er nødvendig med en slik bestemmelse når kommunene nå har en egen hjemmel til å opprette snøskuterløyper gjennom regelen i motorferdselloven § 4a.

For å gi kommunene tid til å vedta isfiskeløypene etter det nye regelverket, ble overgangsperioden satt til seks år.

I prop. 35 L (2014-2015) kap. 5.6.1.3 sier departementet blant annet:

Ved å gi kommunene en frist på seks år mener departementet at kommunene har god tid på seg til å gjennomføre de prosesser som er nødvendige for å få fastsatt løypene innenfor de nye reglene.

Som det går fram av forarbeidene, ble datoen for når opphevingen skulle tre i kraft satt seks år fram i tid nettopp fordi at regjeringen forutsatte at kommunene ønsket å videreføre en del av de eksisterende løypene.

Meningen med lovendringen var derfor ikke å stenge gamle løyper som var brukt i generasjoner.

Det er likevel slik at løyper som skal bli vedtatt etter det nye regelverket, må oppfylle de kravene som er stilt i dette.

Formålet med motorferdselsregelverket – hvorfor er den motoriserte ferdselen i utmarka regulert?

Formålet med motorferdselsregelverket er «ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.»

Av lovens forarbeider fremgår det at begrepet «naturmiljø» skal forstås i videste betydning. Det omfatter både naturlandskap med mark, planteliv, dyreliv og andre miljøverdier som ren luft, rent vann, landskap, stillhet og ro. Formuleringen «fremme trivselen» innebærer at loven også tar sikte på å tilgodese rekreasjonsverdier, friluftsliv og naturopplevelser.

Regelverket ([motorferdselloven § 4 a](#) og [motorferdselforskriften § 4 a](#)) angir hvilke begrensninger kommunen har og hvilke hensyn kommunen plikter å ta ved etablering av løypene.

Hvilke begrensninger har kommunen i adgangen til å fastsette snøskuterløyper?

- Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindrifta, f.eks. skal ikke løypene virke inn på reindriftras særverdi- og minimumsområder. Med særverdiområder menes flyttlei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder og områder i og ved anlegg til merking, skilting og slakting. Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall. Kommunene skal ta spesielt hensyn til viktige vinterbeiteområder ved fastsetting av løyper.
- Løypene skal ikke kreve terrenginngrep, som bl.a. synlige, permanente spor i barmarksesongen.
- Løypene skal ikke legges i eksisterende verneområder eller områder som er foreslått vernet etter naturmangfoldloven.
- Løypene skal ikke legges i nasjonale villreinområder

Samtykke fra grunneier

Motorferdselloven innskrenker ikke den retten grunneier har til å nekte ferdsel over egen eiendom.

Sjuende ledd i den nasjonale forskriften § 4a presiserer at kommunen ikke kan treffe vedtak om snøskuterløyper over en eiendom før grunneieren har samtykket:

Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneier har samtykket.

Dette gjelder for både privat og offentlig eiendom. I statsallmenninger er det fjellstyrene som gir samtykke til snøskuterløyper ([fjelloven § 12 tredje ledd](#)).

Hvis en grunneier ikke har gitt et skriftlig samtykke når forskriften skal fastsettes, må kommunen vurdere alternative løsninger, eventuelt ta ut løypeforslagene.

Hvilke hensyn plikter kommunen å ta når den skal fastsette snøskuterløyper?

Kommunen skal ta hensyn til en rekke momenter i arbeidet med snøskuterløyper. Konsekvensene av løypa i Virvassdalen, er utredet i en egen konsekvensutredning. Denne viser virkningen løypa vil ha for de aktuelle utredningstemaene i både plan- og influensområdet.

Støy

Stillhet og ro er viktige kvaliteter ved friluftslivet. Fred og ro handler både om fravær av plagsom støy og om den positive opplevelsen av stillhet. Når kommunen oppretter snøskuterløyper, skal den vurdere konsekvensene av støy både for friluftslivet og for boliger og hytter som blir berørt av løypene. Kommunen bør unngå å lokalisere nye støykilder slik at verdifulle rekreasjonsområder og stille områder forsvinner eller reduseres i omfang.

Friluftsliv

Kommunen skal ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet ved fastsetting av løypene:

- Kommunen bør ikke legge snøskuterløyper i *viktige (B)* eller *svært viktige (A)* friluftslivsområder.
- Kommunene bør holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøskuterløyper.

Naturmangfold, hekkende rovfugl, ynglende rovvilt, spesielt sårbar natur

Kommunen skal innhente kunnskap om hvilke arter som befinner seg i området, og hvilken virkning en løype kan ha på disse artene. Naturmangfoldlovens sentrale prinsipper skal alltid legges til grunn ved myndighetsutøving. For vedtak etter motorferdselloven har de miljørettslige prinsippene i [naturmangfoldloven](#) §§ 8-12 direkte betydning.

Bolig- og hytteområder

Kommunen skal forsøke å finne løsninger som unngår konflikt med hensynene til sikkerhet, støy og forstyrrelser i bolig- og hytteområder.

Landskap

Merking, spor og selve kjøretøyet gjør at skuterløyper ofte er godt synlige i landskapet. Kommunen skal forsøke å unngå å legge løypene «*på åskammer eller på annen måte unødig eksponert i landskapet*».

Kulturminner og kulturmiljø

Kommunen skal ta hensyn til kulturminner og kulturmiljø.

Sikkerhet

Løypene bør ikke legges i skredutsatte områder eller bratt terreng. Bratt terreng i sammenheng med snøskred er terreng brattere enn 30°. Skredutsatte områder er områder som kan nås av snøskred, altså utløpsområder for skred. Kommunen skal også ta hensyn til andre lokale forhold som kan representere en fare ved snøskuterkjøring, f.eks. «*små brattheng og kløfter, usikker is, vertikal og horisontal kurvatur, siktforhold, værforhold, påkjøringsfarlige objekter og lignende*».

Influensområde

Konsekvensutredningen skal også omfatte løypenes influensområde. Et influensområde er det området som blir påvirket av en løype. Det er altså ikke bare virkningene på friluftsliv og naturmangfold i selve snøskuterløypene som er relevant, men også virkninger for de områdene som blir berørt utenfor løypene. Influensområdet skal beregnes ut fra maksimal kjørelengde ut fra løypene, ikke fra senter av løypene.

Håndheving av regelverk

Mulighetene for en effektiv håndheving av regelverket skal være en del av utredningen.

Merking av løyper, drift, vedlikehold, brukerbetaling

Kommunen har det overordnede ansvaret for løypene, men kan inngå avtaler med andre aktører om f.eks. merking, drift og vedlikehold av løypene. Bestemmelsene om bruken av løypene kan inneholde betalingssetser.

Vurdering

Snøskuterkjøring et utfordrende tema. Det er sterke synspunkter både for og mot snøskuterkjøring generelt og fornøyelseskjøring spesielt. Erfaringer fra samarbeidet med

våre nabokommuner viser at disse motsetningene er størst i kommuner med byer av en viss størrelse. De gjenspeiler altså en form for by/land-problematikk. Jo lavere folketall og mindre by(er)/tettsted(er)en kommune har, jo lavere er konfliktnivået. Forvaltningspraksisen er til dels svært sprikende i ulike kommuner og deler av landet. Dette gjelder også omfanget av kjøring med snøskuter. Denne ulikheten i forvaltningen og omfanget av kjøring, gjør at også effektene på naturmiljøet og konfliktnivået mellom de ulike interessene er sterkt varierende fra kommune til kommune.

Om at deler av løypa er foreslått lagt innenfor Virvassdalen naturreservat

Bestemmelsen i fjerde ledd i § 4a i den nasjonale forskriften fastslår at snøskuterløyper ikke skal legges i verneområder eller foreslåtte verneområder:

Løypene skal ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep.

Forbudet innebærer at kommunen ikke kan etablere nye løyper i et eksisterende verneområde. I merknadene til forskriften § 4a er det likevel angitt at bestemmelsen ikke er

til hinder for at allerede eksisterende løyper i eksisterende verneområder kan videreføres, slik de fremgår av verneforskriftene, innenfor det foreslåtte regelverket.

Hvis løypa i Virvassdalen tilfredsstiller kravene i det nye regelverket og kommunens prosess for å vedta løyper har vært korrekt, er altså ikke selve verneforskriften til hinder for at løypa kan videreføres med de samme vilkårene som fremgår av [forskrift om fredning av Virvassdalen naturreservat, Rana kommune, Nordland](#)

Samtykke fra grunneier

Det er tre grunneiere som må gi sitt samtykke til at løypa kan vedtas. Disse er eierne av eiendommene 147/5 (Rakvaag), 147/16 (Statskog), 147/29 og 147/28 (Statkraft Energi AS).

Samtykke fra Rakvaag og Statkraft Energi AS er lagt ved. Statskog har foreløpig ikke gitt skriftlig samtykke, men har uttrykt muntlig at de med stor sannsynlighet kan gi tillatelse til en løype med de samme vilkårene som isfiskeløypa hadde. Et skriftlig samtykke fra dem må være på plass før løypa eventuelt fastsettes.

Reindrift

Snøskuterløypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften.

Reindriftsarealene i Rana er vinterstid begrenset til den østlige delen av kommunen og det er en utfordring å kombinere disse områdene med rekreasjonsløyper.

Det er registrert flyttlei og trekklei i området. Hele området langs anleggsveien er vinterbeite, både tidlig og sen intensiv og det er registrert høstvinterbeite mellom litt nord for Tørrbekken og virvassdammen. Flyttleiene er helt avgjørende for reindriftenas beitebruk.

Senvinterbeiter er intensivt brukte områder som normalt er mest sikre mot store snømengder og nedising på midt- og senvinteren og derfor svært viktig for mattilgangen på denne tiden av året.

Til tross for dette har Ildgruben reinbeitedistrikt i møte gitt uttrykk for at løypa kan videreføres med de samme vilkårene som isfiskeløypa hadde. En forutsetning for dette, er at kommunen skal stenge hele eller deler av løypa hvis reinbeitedistriktet ber om dette av hensyn til drifta.

Saltfjellet reinbeitedistrikt har foreløpig ikke svart på vårt brev til dem av 8. juli 2021.

Støy

Muligheten til å oppleve naturområder uten støy er et viktig nasjonalt felles gode. Stillhet og ro er svært viktige elementer i norsk friluftsliv samtidig som støy er et av våre store miljøproblemer. Det å kunne oppleve fravær av støy og annen forurensning får større og større betydning og stillhet er blitt en knapphetsressurs.

I merknadene til den sentrale forskriften, er det sagt at kommunen bør unngå å lokalisere nye støykilder slik at verdifulle rekreasjonsområder og stille områder forsvinner eller reduseres i omfang.

Forslaget til løype inneholder de samme vilkårene som den tidligere isfiskeløypa hadde. Vi har derfor ingen grunn til å tro at snøskutertrafikken vil øke i noe særlig grad og at det av samme grunn heller ikke vil bety betydelig økt støy i området.

Friluftsliv

Store deler av løypa går gjennom et friluftslivsområde som er klassifisert som A-område (svært viktig). Men fordi Virvassdalen og Virvatnet er «relativt utilgjengelig» på vinterstid, er det nok først og fremst de som kjørte i isfiskeløypa samt de fastboende og hytteeierne i området som har brukt det aktivt og i større grad i friluftslivssammenheng. Det er per i dag ingenting som tyder på at bruken skal endres eller øke med en videreføring av løypa. Det kan selvsagt likevel oppstå brukerkonflikter med annet friluftsliv (skigåere, isfiskere etc.). Dette vil nok først og fremst gjelde ved løypas start som er lettere tilgjengelig enn området innover dalen. En forutsetning for at eventuelle konflikter ikke skal øke, er at løypa blir vedtatt med de relativt strenge vilkårene som er foreslått og som er bortimot sammenfallende med de som var gjeldende fram til juni 2021. Hvis vilkårene for bruken av løypa endres til å bli mindre strenge, for eksempel lengre åpningstid, bortfall av krav om fiskekort etc., kan det oppstå andre og større konflikter. Både når det gjelder friluftsliv og naturmangfold.

Løypa vil i liten grad ha innvirkning på trafikken langs Nordlandsruta.

Kunnskap om bruken av området tilsier at en fastsettelse av en snøskuterløype med samme vilkår som den tidligere isfiskeløypa vil ha liten konsekvens for friluftslivet. Vi har ingen grunn til å tro at trafikken vil øke i så stor grad at området vil forringes ytterligere. Isfiskeløypa har

vært i området siden 1978 og en snøskuterløype med samme vilkår som denne, vil heller ikke ha særlig betydning for friluftslivet i kommunen som helhet.

Naturmangfold

Det er ikke registrert rødlistearter på eller like ved anleggsveien/løypetraseen, men det er registrert rødlistearter like sør for dammen. Her er det også flere områder av nasjonal og internasjonal verdi i forbindelse med fire arter. Skuterløypa berører ingen av disse direkte.

Det er registrert truede og spesielt hensynskrevende arter i området og løypa kan bety mulig konflikt med leveområde for fjellrev og kongeørn.

Området er forvaltningsområde for bjørn, gaupe og jerv, og det er registrert en rekke arter av både stor og særlig stor forvaltningsinteresse og arter som er skjermet for allment innsyn i området.

Området har ingen prioriterte/utvalgte naturtyper på eller like ved anleggsveien og løypa skal ikke gå i inngrepsfri natur.

Løypa kan få konsekvenser for naturmangfoldet (sensitive arter/oppstyking av habitat) i området og i så fall derfor også være i strid med ett eller flere av prinsippene i naturmangfoldloven. Det er likevel slik at det har vært en snøskuterløype i området i over 40 år. Så langt vi kjenner til, er det ikke rapportert om konflikter i denne sammenheng.

Sjansen for størst konflikt med naturmangfold er på ettervinteren/våren. Det er da de fleste ønsker å kjøre snøskuter fordi vær- og lysforholdene er mest gunstige på denne tiden og denne perioden er svært kritisk for både rein og øvrig dyreliv. I tillegg er terrenget spesielt sårbart i vårløsningen. Konfliktnivået kan reduseres hvis løypa stenges før våraaktiviteten til de berørte artene setter inn for fullt.

Prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning skal komme til anvendelse når antatt samlet påvirkning vil kunne gi vesentlige skader på naturmangfoldet. Summen av hver for seg akseptable tiltak kan gi for høy totalbelastning. Selv om hver enkelt løype legger opp til en bærekraftig bruk av areal og god avveining mellom ulike bruksområder, kan summen av alle løyper, kommunalt og regionalt, gi en uforholdsmessig stor belastning på ett eller flere økosystemer. Det er vanskelig å vurdere samlet belastning slik loven krever uten en mer helhetlig, overordnet nasjonal planlegging og samarbeid med naboland.

I vurderingen vår er det derfor lagt vekt på at det, med unntak av annen, lovlig motorferdsel, ikke er andre kjente tiltak i området og at kommunen ikke har kommende arealplaner i området eller er kjent med private planinitiativ eller andre tiltak. Området/naturtypene vil derfor etter hva kjent kunnskap tilsier ikke bli utsatt for annen påvirkning.

Det er også tatt med i vurderingen at det har vært en løype i området siden 1978 og at vilkårene for å kunne kjøre i løypa er forholdsvis strenge og begrensende.

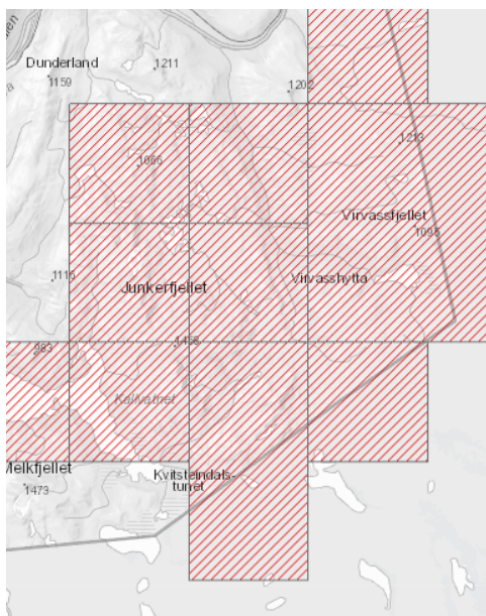
Særskilt om fjellreven

Fjellreven er et av Norges mest utryddingstruede pattedyr. De siste årene har imidlertid og heldigvis aktiv avl, utsetting og fôring snudd den negative utviklingen. Norge har forpliktet seg gjennom internasjonale avtaler til å sikre at fjellreven overlever. Fjellreven ble en prioritert art i 2015, og dette innebærer blant annet at både dyrene og hiene er sikret mot forstyrrelser og ødeleggelse. Dette er fastsatt i en egen [forskrift om fjellreven som prioritert art](#).

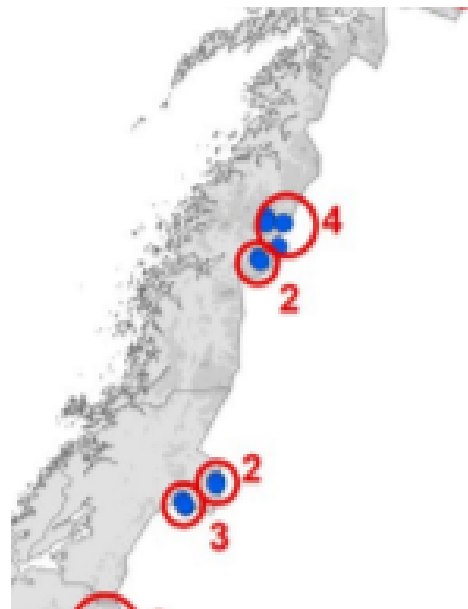
Fjellreven ble fredet i Norge i 1930. Men fjellrevbestanden har likevel ikke blitt mer tallrik. Årsakene til dette er sammensatte. Det er i seg selv en stor trussel at bestanden i Skandinavia er så liten og oppsplittet. Men nyere forskning peker på endringer i smånagernes syklus og rødrevens ekspansjon til høyfjellet som de to mest sentrale årsakene til at bestanden ikke tar seg opp i særlig grad. Bak det hele ligger, sammen med menneskets økte bruk og påvirkning på landskap og økosystem, klimaendringene.

Overvåkingsprogrammet for fjellrev forankret i den nye handlingsplanen for fjellrev (2017-2021). Overvåkingen bygger på årlig kontroll av kjente fjellrevhi og kartlegging av antall individer gjennom DNA.

Det var registrert yngling både i Saltfjell- og Junkeren-området i 2020. Det har vært en jevn økning i bestandene i Sør- og Midt-Norge, mens de nordligste delbestandene har vært preget av stagnasjon og bestandsnedgang. Saltfjellet og Junkeren tilhører i denne sammenhengen Midt-Norge. Opplysningene er hentet fra NINA rapport 1913 «[Fjellrev i Norge 2020. Resultater fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for fjellrev](#)».

Fjellrev. Oversikt fra Miljødirektoratets database med sensitive artsdata. Stedfestet informasjon om artenes hekkeområde, yngleområde eller voksested er skjermet for allment innsyn.

Dokumentert og antatt yngling av fjellrev i 2020.

Ifølge ovennevnte rapport har det vært stadig økende aktivitet på hiene (med unntak av vinteren 2019/2020). Med yngling seks av de sju siste årene ser det ut som om fjellreven

reetablerer en bestand også i selve utsettingsområdet (Junkeren), selv om det ble registrert bare to ynglinger av fjellrev i dette fjellområdet i 2020. I svenske Vindel-/Arjeplogsfjällen, som grenser til Junkeren, ble det dokumentert seks ynglinger av fjellrev i 2020.

Vi kan ikke konkludere med noe ut fra dette, men det kan virke som om at den menneskelige aktiviteten som snøskuterløypa i Virvassdalen har forårsaket, kan være forenlig med leveområdet for fjellreven.

Det ble ikke gjort noen endringer i verken forskriften om isfiskeløypen eller den delen av verneforskriften som ga bestemmelser om snøskuterkjøring i isfiskeløypen da fjellreven ble prioritert art.

Samtidig er det rapportert om hvordan fjellrevens daglige aktivitet blir påvirket av snøskutertrafikk (Fuglei et al., 2017). En konklusjon var at snøskutertrafikk medførte at fjellrevene ble mer nattaktive når de ble forstyrret av snøskutere sammenliknet med fjellrevene i kontrollområdet. I kontrollområdet benyttet revene tilgangen på mat mer jevnt fordelt over hele døgnet. Det virker som om fjellreven forstyrres på dagtid i sin leten etter mat når det kjører snøskutere i området. Forskerne kunne ikke konkludere om den negative effekten når det gjelder fjellrevens overlevelse og reproduksjon på populasjonsnivå. ([Naturvårdsverket, skrivelse 2019-05-29; Analys av terrängkörningens påverkan på djur, natur och friluftsliv, s. 33](#))

Vi vil likevel be om at høringspartene uttaler seg særskilt om dette.

Bolig- og hytteområder

Det er fire boliger og én hytte i nærheten av løypa. Forbi disse er det foreslått nedsatt fartsgrense til 30 km/t.

Nedslagsfelt drikkevann (samfunn)

Området ligger ikke en definert hensynssone for Akersvatnet.

Kanaliseringsseffekt

En viktig del av hensikten med å opprette rekreasjonsløyper er å oppnå en kanaliseringseffekt og større forutsigbarhet for hvor man kan forvente snøskutertrafikk. Når en kommune har løyper for allmenn rekreasjonskjøring, må man kunne anta at det fleste snøskuterrelaterte behov for friluftsliv og rekreasjon i stor grad kan dekkes gjennom kjøring i disse.

Merking av løyper, drift, vedlikehold, brukerbetaling

Bestemmelser om brukerbetaling/-satser og avtale med andre aktører om merking, drift og vedlikehold er en forutsetning for drift av løypene i Rana.

Kommunen har i mange år hatt en velfungerende avtale med én av de fastboende i området om merking og vedlikehold av isfiskeløypa. Denne regner vi med kan videreføres.

Konklusjon

Samlet sett er det middels negativ konsekvens ved fastsetting av løypa. Etter avbøtende tiltak og relativt strenge og begrensende vilkår for bruken av den, vurderes konfliktnivået å være akseptabelt for reindrifta, naturmangfold og det øvrige friluftslivet.

Bestemmelsen i fjerde ledd i § 4a i den nasjonale forskriften er ikke til hinder for at allerede eksisterende løyper i eksisterende verneområder kan videreføres slik de fremgår av verneforskriftene.

Rådmannen kan anbefale å fastsette løypa med de vilkårene som er foreslått.

Jan Erik Furunes
kommunaldirektør
tekniske tjenester

Trude Fridtjofsen
avdelingsleder
areal og miljø

Hilde Sofie Hansen
seksjonsleder
miljø, landbruk og eiendom